

Urząd Miasta i Gminy Swarzędz
Biuro Pełnomocnika Burmistrza ds. Strategii Rozwoju

Ocena wykonania strategii rozwoju Gminy
Swarzędz w latach 2001–2010

Opracowanie:

mgr Adrian Kaczmarek,

Współpraca:

mgr Bartłomiej Stroiński, mgr Marta Barszcz, Joanna Wojtysiak

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

1. Uwagi wstępne.

Dokument "Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Swarzędz – Swarzędz 2010", został przyjęty na posiedzeniu sesji Rady Miejskiej w dniu 28 marca 2001 roku. Należy zwrócić uwagę, że strategia ta była jednym z pierwszych tak długoterminowych projektów przyjętym przez władze samorządowe w Wielkopolsce i Polsce. Szerokie grono osób zaangażowanych w prace nad przygotowaniem strategii oraz metodologia jej powstawania daje jak najlepsze podstawy pod przygotowanie spójnej i profesjonalnej wizji rozwoju miasta i gminy w szerokim horyzoncie czasowym. Bardzo istotnym elementem było zaangażowanie mieszkańców gminy w proces tworzenia strategii na poziomie konsultacji i szerokiej dyskusji. Okres jednej dekady jest jednak dość długi jeżeli chodzi o prognozowanie warunków otoczenia ogólnego gminy, szczególnie w wymiarze ekonomiczno-gospodarczym regionu i całego kraju. Należy tutaj wymienić chociażby taki czynnik jak przystąpienie Polski do Unii Europejskiej (w momencie powstawania strategii toczyły się negocjacje akcesyjne a data rozszerzenia Unii o Polskę nie była jeszcze przesądzona). Kolejnym ważnym elementem jest sytuacja gospodarcza Polski w roku 2001. Poziom przyrostu PKB znajdował się na poziomie poniżej 1%, bezrobocie w ujęciu ogólnokrajowym wyniosło około 16%, zła sytuacja gospodarcza kraju mogła znacząco utrudniać prognozy co do potrzeb i możliwości rozwoju danej społeczności, a także środków na wdrażanie konkretnych programów mających pomóc w realizacji wyznaczonych celów strategii jakimi będzie dysponować władza lokalna. Okres 10 lat to także możliwość zmian w regulacjach na linii władza krajowa – władza lokalna, jak np. procentowy udział w przychodach gminy ze środków pochodzących z podatków PIT i CIT oraz wielu innych nieprzewidzianych zdarzeń, które mają znaczący wpływ na przychody gminy oraz sytuację materialną jej mieszkańców. Ostatnie dziesięć lat, w ujęciu ogólnym, nie licząc spowolnienia ostatnich dwóch lat spowodowanego międzynarodowym kryzysem gospodarczym, było latami pomyślnymi dla polskiej gospodarki i jej rozwoju. Dzięki temu zaistniały optymalne warunki do realizacji celów zawartych w strategii, przynajmniej na poziomie dysponowania

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

zwiększonymi zasobami finansowymi w stosunku do czasu opracowywania strategii. Środki pieniężne to tylko jeden z warunków do osiągnięcia zamierzonych w strategii efektów, o wiele ważniejsze jest tutaj konsekwentne wdrażanie konkretnych programów, ale także elastyczność w ich realizacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami, w atmosferze współdziałania zarówno w wymiarze władzy lokalnej, jak i dialogu ze społecznością.

2. Diagnoza stanu wyjściowego do roku w którym kończy się okres realizacji strategii.

O pomyślności w realizacji strategii rozwoju społeczno-gospodarczego w szerokim ujęciu świadczy porównanie stanu wyjściowego ze stanem rozwoju gminy w końcowym okresie jej realizacji. W strategii przyjętej w 2001 roku szeroko opisano stan wyjściowy, co było konieczne do identyfikacji najważniejszych potrzeb gminy i jej mieszkańców, charakterystyki głównych problemów. W końcowym okresie realizacji strategii Gmina Swarzędz z pewnością jest gminą o zdecydowanie wyższym poziomie rozwoju. Swarzędz bardzo intensywnie rozwija się pod względem gospodarczym. W mieście i gminie działa kilka tysięcy podmiotów gospodarczych, wśród nich kilkadziesiąt przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym. Dynamicznie rozwijają się handel i usługi. Gmina prawie w całości objęta jest siecią wodociągową, natomiast sieć kanalizacyjną posiada około połowa gospodarstw. Dla zobrazowania poczynionych postępów warto zapoznać się z danymi statystycznymi GUS z początkowego okresu realizacji strategii (rok 2002), jej etapu środkowego (rok 2005) oraz pod koniec jej wdrażania (lata 2008-2009).

Dane statystyczne na przestrzeni lat.

Dane	Jednostka miary	2002	2005	2008	2009
Ludność faktycznie zamieszkała					
Ogółem	osoba	37 658	40 166	42 257	42 965
Mężczyźni	osoba	18 325	19 520	20 511	20 821
Kobiety	osoba	19 333	20 646	21 746	22 144
Dane	Jednostka miary	2002	2005	2008	2009
Ludność na 1 km ²	osoba	369	394	414	421

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Ludność według grup wiekowych:					
0-4 lat	osoba	1 948	2 144	2 567	2 701
5-9 lat	osoba	2 313	2 265	2 233	2 296
10-14 lat	osoba	2 934	2 612	2 398	2 359
15-19 lat	osoba	3 382	3 240	2 894	2 804
20-24 lat	osoba	3 109	3 427	3 384	3 278
25-29 lat	osoba	3 130	3 600	3 754	3 793
30-34 lat	osoba	2 777	3 458	4 052	4 162
35-39 lat	osoba	2 666	2 808	3 334	3 576
40-44 lat	osoba	3 036	2 802	2 765	2 758
45-49 lat	osoba	3 265	3 234	2 872	2 837
50-54 lat	osoba	2 844	3 124	3 338	3 244
55-59 lat	osoba	1 796	2 629	2 857	2 961
60-64 lat	osoba	1 348	1 269	2 008	2 303
65-69 lat	osoba	1 113	1 298	1 229	1 168
70 lat i więcej	osoba	1 997	2 256	2 572	2 725
W % ogółem ludność w wieku:					
Przedprodukcyjnym	%	24,3	22,2	21,0	20,8
Produkcyjnym	%	65,6	67,3	67,5	67,2
Poprodukcyjnym	%	10,1	10,5	11,5	11,9
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					
	osoba	52,6	48,6	48,1	48,8
Kobiety na 100 mężczyzn					
	osoba	106	106	106	106
Przyrost naturalny					
	--	73	150	294	300
Na 1000 ludności:					
Zgony	--	7,2	7,2	7,0	6,2
Przyrost naturalny	--	2,0	3,8	7,1	7,1
Urodzenia żywe	--	9,2	11,0	14,0	13,3
Małżeństwa	--	4,7	4,8	6,9	6,8
Pracujący*					
Ogółem	osoba	8 886	11 541	12 924	bd
Mężczyźni	osoba	5 303	7 432	8 254	bd
Kobiety	osoba	3 583	4 109	4 670	bd
Bezrobotni zarejestrowani					
Ogółem	osoba	1 437	1 264	322	614
Mężczyźni	osoba	690	506	133	265
Kobiety	osoba	747	758	189	349
Mieszkania*					
	mieszk.	10 868	12 584	13 582	bd
Przeciętna powierzchnia użytkowa					
1 mieszkania	m2	79,0	80,9	82,8	bd
Dane	Jednostka miary	2002	2005	2008	2009
Na 1 osobę	m2	22,8	25,4	26,6	bd
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne:					
Wodociąg	mieszk.	11 219	12 461	13 460	bd

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Ustęp splukiwany	mieszk.	10 764	12 020	13 021	bd
Łazienka	mieszk.	10 598	11 845	12 846	bd
Centralne ogrzewanie	mieszk.	9 908	11 066	11 862	bd
Gaz z sieci	mieszk.	8 934	9 830	10 098	bd
Budynki mieszkalne oddane do użytkowania*					
	bud.	126	215	222	255
Mieszkania oddane do użytkowania					
Mieszkania	mieszk.	176	543	444	531
Izby	izba	844	2 194	1 935	2 326
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	20 120	50 942	46 589	60 720
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności					
Z wodociągu	%	92,5	92,4	93,8	93,9
Z kanalizacji	%	71,6	74,3	75,0	75,3
Z gazu	%	bd	76,0	72,4	bd
Zużycie wody, energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych					
zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m3	48,2	36,8	43,6	39,2
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	kWh	715,3	739,1	787,1	bd
Zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m3	295,9	275,1	287,3	bd
Uczniowie przypadający na 1 komputer przeznaczony do użytku uczniów z dostępem do Internetu					
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	osoba	107,410	54,040	23,380	19,340
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	osoba	30,070	33,040	15,670	14,310
Zakłady opieki zdrowotnej					
Ogółem	ob.	5	5	11	16
Publiczne	ob.	-	-	-	-
Niepubliczne	ob.	5	5	11	16
Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną	osoba	3 766	3 651	3 251	3 305
Obiekty noclegowe (bez kwater agroturystycznych, stan w dniu 31 VII)					
Ogółem	ob.	2	3	3	4
Dane	Jednostka miary	2002	2005	2008	2009
Hotele	ob.	-	1	2	2
Pensjonaty	ob.	-	-	-	-
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	miejsca	67	113	255	299
Korzystający z noclegów	osoba	3 109	6 788	18 122	18 670

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Udzielone noclegi	--	5 036	10 764	29 038	27 498
Biblioteki i filie	ob.	7	7	7	7
Czytelnicy w ciągu roku	osoba	7 947	7 386	6 072	6 154
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	213	186	146	144
Kina stałe	ob.	-	-	-	-
Muzea łącznie z oddziałami	ob.	2	2	2	2
Zwiedzający muzea i oddziały	osoba	20 488	27 694	32 453	29 168
Podmioty gospodarcze (stan w dniu 31 XII)					
Ogółem	jed.gosp.	5 281	5 679	6 196	6 381
Sektor publiczny	jed.gosp.	45	61	54	54
Sektor prywatny	jed.gosp.	5 236	5 618	6 142	6 327
Dochody budżetu gminy ogółem	zł	53 245 795,000	76 228 006,000	102 339 481,610	108 549 119,430
Wydatki z budżetu gminy ogółem	zł	58 553 111,000	69 868 663,000	106 183 403,580	126 517 971,400

* źródło – oficjalna strona GUS - www.stat.gov.pl/bdr

Po analizie zestawionych danych dostrzec można postęp w każdej z porównywanych dziedzin. Należy zwrócić uwagę na takie wskaźniki jak: znaczący spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych (z 1 437 do 614), znaczący przyrost mieszkań oddanych do użytkowania (2714 nowych mieszkań), bardzo duży wzrost współczynnika komputeryzacji szkół podstawowych (z 107 uczniów na komputer do 19) i gimnazjów (odpowiednio z 30 na 14), potrojenie zakładów opieki zdrowotnej (z 5 do 16), Znaczące zwiększenie się liczby miejsc noclegowych dla przyjezdnych (z 67 do 299), podwojenie dochodów budżetu gminy (z 53 245 795 zł do 108 549 119, 43 zł).

Do całościowej analizy realizacji strategii niezbędnym jest przyjrzenie się celom ogólnym i szczegółowym, co jest tematem kolejnego punktu.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

3. Realizacja celów ogólnych i szczegółowych strategii rozwoju gminy.

Cele przyjęte w strategii Miasta i Gminy Swarzędz:

CELI 1 – Zdecydowana poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców miasta i gminy oraz podniesienie estetyki i czystości miasta.

Cel ten miał zostać osiągnięty poprzez realizację konkretnych celów szczegółowych, takich jak:

- 1) Zapewnienie bezpieczeństwa osobistego poprzez zdecydowane przeciwstawienie się chuligaństwu, wandalizmowi, przemocy i bandytyzmowi;**
- 2) Zagwarantowanie bezpieczeństwa mienia osobistego poprzez podjęcie walki ze złodziejstwem oraz skuteczną ochronę przeciwpożarową i prewencję w tej dziedzinie;**
- 3) Poprawę stanu bezpieczeństwa drogowego oraz zapewnienie dzieciom bezpiecznej drogi do szkoły;**
- 4) Podjęcie działań na rzecz poprawy czystości, estetyki i ład przestrzennego w mieście i na terenach wiejskich.**

Należy zwrócić uwagę, że do wdrożenia w życie pierwszego celu szczegółowego podjęto wiele różnorodnych działań. Wymienić tutaj trzeba rozwój sieci monitoringu miejskiego. W roku 2003 zostały zlokalizowane na Rynku dwie pierwsze kamery na skrzyżowaniu ulic Wrzesińskiej, Rynek, Kórnicka oraz na skrzyżowaniu ulic Rynek, Zamkowa. Podgląd wizyjny monitoringu był zlokalizowany w portierni ratusza. W ostatnich latach rozwój monitoringu nastąpił bardzo szybko i dzisiaj na terenie miasta jest zlokalizowanych 25 kamer w miejscach zagrożonych. Podgląd wizyjny (centrum monitoringu) znajduje się w komisariacie policji w Swarzędzu, co zapewnia jego profesjonalną obsługę i szybką możliwość reakcji w przypadku zagrożenia.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Kolejnym ważnym czynnikiem do oceny stanu bezpieczeństwa jest ilość popełnianych przestępstw oraz wskaźnik ich wykrywalności. Prezentowana poniżej tabela pokazuje, że także w tym przypadku sprawa bezpieczeństwa uległa wyraźnej poprawie:

Wskaźnik wykrywalności i popełniania przestępstw na terenie miasta i gminy Swarzędz (na podstawie danych Komisariatu Policji w Swarzędzu):

Lp.	Rok	Wykrywalność	Liczba popełnionych czynów
1.	2001	43,5%	1436
2.	2002	47,0%	1344
3.	2003	50,5%	1429
4.	2004	52,8%	1286
5.	2005	50,0%	1181
6.	2006	51,6%	1196
7.	2007	53,4%	961
8.	2008	56,4%	836
9.	2009	59,0%	1033
10.	2010 (do 18.06)	64,8%	376

Szczególnie w ostatnich latach znacznie poprawił się wskaźnik wykrywalności przestępstw. O ile władze gminy mają ograniczone możliwości oddziaływania na chęć popełnienia przestępstwa, o tyle znacząco mogą wpłynąć na warunki pracy Straży Miejskiej i Policji poprzez wspomaganie ich działań. Mając na uwadze fakt, że Staż Miejska działa jako referat Urzędu Miasta i Gminy. W perspektywie całego okresu realizacji strategii należy podkreślić, że ogólna liczba popełnianych przestępstw również spadła.

Niewątpliwie do osiągnięcia tych pozytywnych efektów przyczynił się rozwój Straży Miejskiej w Swarzędzu. W 2000r. Straż Miejska posiadała 7 etatów łącznie z komendantem. W latach 2006-2008 zatrudniono 8 strażników miejskich, w tym 4 strażników szkolnych, 3 strażników prewencji i 1 strażnika do sekcji fotoradar. Dodatkowo zatrudniono 2 pracowników cywilnych (administracyjnych) oraz dyżurnego Straży Miejskiej. Obecnie w Straży Miejskiej w Swarzędzu zatrudnionych jest 15 osób, ich wynagrodzenia wzrastały tak jak innych pracowników Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu. Oprócz zadań wynikających z Ustawy o strażach miejsko-gminnych Uchwałą Rady Miejskiej z dnia 22

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

kwietnia 2008r. powołano strażników szkolnych i do regulaminu organizacyjnego Straży Miejskiej wprowadzono dodatkowe zadania:

- poprawa bezpieczeństwa uczniów swarzędzkich szkół,
- eliminowanie zjawisk patologicznych,
- prowadzenie działań profilaktycznych eliminujących zachowania agresywne i społecznie niepożądane wśród dzieci i młodzieży,
- nawiązanie bezpośredniej współpracy na rzecz bezpieczeństwa w relacjach dom – szkoła - straż szkolna – policja – sąd.

Dodatkowe zadania Straży Miejskiej są przykładem aktywnego dziania władz samorządowych na rzecz realizacji celów zapisanych w strategii.

Kolejnym ważnym elementem składającym się na poczucie bezpieczeństwa jednostki i zbiorowości lokalnej jest ochrona przed zjawiskami losowymi takimi jak pożar lub inne zagrożenia wynikające ze zdarzeń losowych. Także tutaj dzięki pracy władz samorządowych oraz dzięki indywidualnemu zaangażowaniu strażaków z jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej

w Swarzędzu, w ramach lokalnych programów przeciwpożarowych zatwierdzanych przez Zarząd Gminny Związku OSP RP w Swarzędzu organizowane były:

- corocznie kilkadziesiąt (ok. 40-50) spotkań edukacyjnych z młodzieżą szkolną,
- w okresie jesiennym – akcje prewencyjne nakierowane na zagrożenia związane z sezonem grzewczym adresowane do wszystkich mieszkańców Gminy Swarzędz (ulotki oraz kontrole kamienic i drobnych zakładów produkcyjnych),
- corocznie – Festyn Strażacki mający za zadanie przybliżyć mieszkańcom służbę pożarniczą w jak najszerszym zakresie,
- zawody w ratownictwie medycznym, których celem jest propagowanie wiedzy z zakresu udzielania pomocy przedlekarskiej.

Ponadto władze gminy wspomagały działania OSP poprzez zakup niezbędnego sprzętu do prawidłowego i efektywnego funkcjonowania straży pożarnej. Należy przy tym zwrócić uwagę, że interwencje OSP w Swarzędzu dotyczą w 60% interwencji związanych z pożarami,

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

a 40% to interwencje przy zdarzeniach drogowych, podtopieniach, zalaniach mieszkań oraz piwnic i innych. 25 kwietnia 2003 r. Burmistrz Miasta i Gminy Swarzędz oraz kierownictwo OSP w Swarzędzu podpisali z Komendantem Miejskim Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu porozumienie w sprawie włączenia od 1 lipca 2003 roku OSP w Swarzędzu do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Dzięki temu swarzędzcy strażacy są bardzo dobrze wyszkoleni, wyposażeni i mobilni. Mogą brać udział w akcjach nie tylko na terenie gminy, ale też na terenie całego kraju. Urząd Miasta i Gminy w Swarzędzu zatrudnia 6 kierowców ratowników, którzy oddelegowani są do pracy w OSP gdzie pełnią dyżury, a w czasie akcji ratowniczo-gaśniczych, jeśli nie ma odpowiednio przeszkolonego strażaka pełnią również rolę dowódców akcji.

Kolejnym ważnym czynnikiem bezpieczeństwa jest wskazane jako trzeci cel szczegółowy bezpieczeństwo drogowe, w tym bezpieczeństwo dzieci w drodze do szkoły. Zabezpieczenie bezpiecznego przejazdu przez teren miasta i gminy w dużej mierze uzależnione jest od wspólnych działań władz lokalnych z lokalną policją. O poprawie bezpieczeństwa swarzędzkich dróg świadczyć może statystyka wypadków drogowych przedstawiona poniżej:

Statystyka wypadków drogowych na terenie miasta i gminy Swarzędz (na podstawie danych Komisariatu Policji w Swarzędzu):

Lp.	Rok	Liczba wypadków drogowych
1.	2001	51
2.	2002	67
3.	2003	99
4.	2004	104
5.	2005	75
6.	2006	48
7.	2007	54
8.	2008	60
9.	2009	80
10.	2010 (do 30.05)	30

Mimo ogólnie małej liczby zdarzeń widoczna jest tutaj pewna tendencja spadkowa (z wyjątkiem roku 2008).

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

W miarę rozwoju Gminy Swarzędz i prowadzonych inwestycji nastąpił również rozwój sieci sygnalizacji świetlnej, która jest zintegrowana, jeżeli kierowca dostosuje się do znaków ograniczenia prędkości.

Ponadto Komisariat Policji w Swarzędzu przez cały rok prowadzi szkolenia z zakresu bezpieczeństwa drogowego dla dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych oraz gimnazjach mieszczących się na terenie Gminy Swarzędz. Zajęcia prowadzą odpowiednio przeszkoleni strażnicy szkolni. Oprócz tego prowadzą oni cykliczne prelekcje dotyczące szkodliwości używek (narkotyki, papierosy, alkohol, dopalacze) oraz odpowiedzialności karnej nieletnich. Również dyrektorzy szkół, pedagodzy szkolni oraz nauczyciele występują z propozycjami kolejnych prelekcji na interesujący ich temat, np. jak bezpiecznie spędzić czas wolny, jakie zagrożenia wynikają z nawiązywania znajomości z osobami dorosłymi lub na temat bezpiecznego korzystania z Internetu.

Kolejną częścią składową pierwszego celu ogólnego była poprawa estetyki i czystości gminy oraz praca nad poprawieniem ich ładu przestrzennego. Zamierzenie to starano się zrealizować poprzez akcję informacyjną skierowaną do mieszkańców. W związku z tym w lokalnej prasie sukcesywnie pojawiały się artykuły informujące jak prawidłowo segregować odpady. Informacja na ten temat widnieje również cały czas na gminnej stronie internetowej. Ponadto w ostatnim czasie wydrukowany został kalendarz selektywnej zbiórki odpadów (w nakładzie 4000 sztuk), który informuje, w jaki sposób oraz gdzie i kiedy segregować odpady. Kalendarze są rozdawane w pierwszej kolejności w domkach jednorodzinnych (zarówno na terenie miasta jak i na terenach wiejskich).

W 2008 roku przeprowadzono dodatkową akcję promowaną ulotkami i plakatami pt: Kochasz dzieci, nie pal śmieci. Regularnie zwiększano też liczbę kontenerów na odpady. Od 2006 roku Gmina Swarzędz regularnie kupuje pojemniki oraz worki do selektywnej zbiórki odpadów, które są następnie nieodpłatnie udostępniane mieszkańcom. W celu dbania o czystość na terenie Swarzędza w ostatnich latach wzrosła również liczba ulicznych koszy na śmieci.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego to duży problem wszystkich samorządów. Jednakże warto mieć na uwadze, że w przypadku Gminy Swarzędz poczyniono znaczące postępy. Gmina Swarzędz obecnie w 12,5% objęta jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (łącznie 118).

CEL 2

Kolejnym ważnym celem ogólnym w omawianej strategii była *możliwie pełna integracja mieszkańców prowadząca do przewyciężenia konfliktów i napięć, identyfikowania się mieszkańców gminy z miejscem zamieszkania, powszechnego udziału w rozwiązywaniu miejscowych problemów i kształtowaniu własnej ekonomicznej pomyślności, a także do podejmowania działań w duchu solidarności ogólnospołecznej.*

Do realizacji tego celu przyjęto cele szczegółowe, które uszeregowano w następujące grupy:

- 1) Podjęcie działań na rzecz integracji mieszkańców starych i nowych dzielnic miasta oraz mieszkańców terenów wiejskich, przy wykorzystaniu różnych form organizacji współpracy w ramach szeroko pojętego interesu wspólnego;**
- 2) Rozwój patriotyzmu lokalnego oraz więzi mieszkańców z miejscem zamieszkania, poprzez organizację imprez o charakterze integracyjnym i promującym gminę;**
- 3) Włączenie dzieci i młodzieży w dobrze pojęte prace społeczne na rzecz miejsca zamieszkania;**
- 4) Likwidację, w imię dobra gminy i pomyślności jej mieszkańców występujących podziałów społecznych;**
- 5) Podjęcie działań na rzecz poprawy warunków życia i integracji ze społecznością lokalną osób potrzebujących pomocy i nie potrafiących poradzić sobie z własnym nieszczęściem, biedą oraz problemami;**
- 6) Zorganizowanie gminnego systemu kompleksowej pomocy osobom niepełnosprawnym, zwłaszcza dzieciom, w tym ośrodka rehabilitacyjno-terapeutycznego;**

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

7) Wspieranie działań na rzecz rozwoju drobnej produkcji i usług, w tym opartej na miejscowych tradycjach rzemieślniczych.

Dobrze zintegrowana społeczność lokalna gotowa jest do lepszego współdziałania, dlatego naturalnym jest zapisanie w strategii dążenia do jej dalszej integracji. Ma to szczególne znaczenie w przypadku terenów miejsko-wiejskich oraz Swarzędza, gdzie stosunkowo duży odsetek ludności stanowią mieszkańcy nowo zamieszkali. W ciągu ostatnich lat podejmowano szereg akcji ku temu zmierzających oraz przedstawiano bogatą ofertę dla mieszkańców na tym polu. Referat Promocji Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu wymienia następujące inicjatywy wspierające przedsięwzięcia społeczne:

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach zadań własnych gminy:

W ostatnich latach Gmina Swarzędz cyklicznie ogłasza otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych, których jednym z celów nadrzędnych jest integracja mieszkańców gminy. Do takich działań zleczanych i dofinansowanych przez gminę należą:

Integracja społeczna osób chorych, niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem:

1. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka (integracja osób niepełnosprawnych w społeczeństwie);
2. Działania zmierzające do aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – ludzi chorych i starszych oraz ich integracji w społeczności, prowadzone przez Parafię Rzymskokatolicką Św. Marcina Biskupa w Swarzędzu;
3. Działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, długotrwale bezrobotnych, zagrożonych ubóstwem i patologią, w celu włączenia ich w aktywne życie społeczności. Program prowadzony przez Polski Komitet Pomocy Społecznej;

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

4. Prowadzenie świetlicy środowiskowo-profilaktycznej dla dzieci z rodzin narażonych na patologię społeczną i rodzin dysfunkcyjnych, organizator – Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej Archidiecezji Poznańskiej;
5. Integracja rodzin z grupy ryzyka zagrożeniem nałogami oraz osób uzależnionych ze społeczeństwem, aktywizacja, prowadzenie terapii i akcji profilaktycznych, wyjazdy integracyjno-terapeutyczne, organizatorzy: Stowarzyszenie Abstynentów *Żagiel* oraz Swarzędzkie Stowarzyszenie Użyteczności Publicznej i Integracji *Kotwica*.

Integracja mieszkańców na płaszczyźnie kulturalnej:

1. „Bawimy się z Mikołajami” - coroczna impreza integracyjna dla dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci objętych opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w Swarzędzu, prowadzona w grudniu przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. L. Grajka i OPS;
2. Diecezjalny Przegląd Piosenki Religijnej Osób Niepełnosprawnych „Anielskie Śpiewogranie” – coroczna (wrzesień) impreza muzyczna integrująca osoby niepełnosprawne z terenu gminy i okolic ze społeczeństwem. Organizator Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. L. Grajka;
3. Coroczny cykl wydarzeń kulturalnych „Drogi - Ścieżki - Bezdroża" organizowany przez Parafię Rzymskokatolicką pw. Matki Bożej Miłosierdzia w Swarzędzu;
4. Festiwal Kultury Romskiej w ramach Dni Swarzędza (czerwiec), organizowany przez Wielkopolskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Polskich Romów;
5. Piknik edukacyjno-rekreacyjny „Miodowe Lato w Skansenie", organizowany przez Skansen i Muzeum Pszczelarstwa w Swarzędzu;
6. „Mikołajowy zawrót głowy" – impreza integracyjna dla dzieci i młodzieży z Kobylnicy i okolic, organizowana przez Związek Harcerstwa Polskiego -Ośrodek Kobylnica –Hufiec Poznań-Rejon;
7. Integracja mieszkańców poprzez organizację imprez kulturalnych w ciągu roku, organizatorzy: Stowarzyszenie Śpiewacze – Chór Kościelny Św. Cecylii, Stowarzyszenie Kulturalne Orkiestra Dęta, Stowarzyszenie Śpiewacze AKORD;

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

8. Festyn Parafialny „Guździełki” – organizator: Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Miłosierdzia w Swarzędzu;
9. Rodzinny Piknik Strzelecki w ramach Dni Swarzędza, organizowany przez Stowarzyszenie Kurkowe Bractwo Strzeleckie.

Aktywizacja dzieci i młodzieży przez sport oraz integracja społeczności poprzez udział w imprezach sportowych organizowanych przez:

1. Aeroklub Poznański;
2. Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy CANOE Swarzędz;
3. Ludowy Zespół Sportowy PIAST;
4. Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej SWAREK;
5. Polski Związek Wędkarski Koło Swarzędz – Zatorze;
6. Swarzędzki Klub Sportowy KARATE DO -„FIGHTER”;
7. Swarzędzki Klub Sportowy UNIA;
8. Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski;
9. Uczniowski Klub Sportowy LIDER;
10. Uczniowski Klub Sportowy „Bushi”.

Integracja społeczności Gminy Swarzędz poprzez imprezy turystyczne:

1. Imprezy turystyczno-krajoznawcze, organizowane przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Oddział MEBLARZ;
2. Cykl imprez/rajdów turystycznych, organizowanych przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Poznań Nowe Miasto.

Integracja dzieci i młodzieży podczas letnich akcji stacjonarnych, wyjazdów i obozów wakacyjnych organizowanych przez:

1. Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej Archidiecezji Poznańskiej;
2. Parafia p.w. św. Mikołaja w Wierzenicy;

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

3. Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Krzyża w Kobylnicy;
4. Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Bożej Miłosierdzia w Swarzędzu;
5. Parafia Rzymskokatolicka Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych w Swarzędzu;
6. Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski;
7. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci;
8. Uczniowski Klub Sportowy LIDER;
9. Związek Harcerstwa Polskiego, Ośrodek KOBYLNICA, Hufiec Poznań-Rejon;
10. Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Poznań-Rejon HKT AZYMUT;
11. Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Swarzędzki Szczep Harcerski DUKT.

Działania realizowane samodzielnie i bezpośrednio przez Gminę Swarzędz:

Oprócz działań zleczanych organizacjom pozarządowym Gmina Swarzędz w ramach integracji mieszkańców bezpośrednio podejmuje liczne działania artystyczne, kulturalne i sportowe. Są to imprezy o różnorodnym charakterze i tematyce odbywające się w sposób ciągły przez cały rok. Są to imprezy kulturalne, sportowe, rekreacyjne, integracyjne. Do najważniejszych należą „Józefinki” - święto patrona gminy św. Józefa, odbywające się w marcu, a także Dni Swarzędza organizowane w czerwcu. Tradycją ostatnich lat jest także Jarmark Świąteczny organizowany przy Ratuszu przed Świętami Bożego Narodzenia.

Oprócz integracji rozrywkowo-kulturalnej Urząd Miasta i Gminy promuje też ideę samorządności lokalnej. Inicjatywy samorządów pomocniczych są wspierane i promowane przez Urząd w różnorodny sposób:

1. Przez nagłaśnianie inicjatyw i zrealizowanych projektów w mediach:
 - gminnych (strona internetowa Urzędu, miesięcznik Prosto z Ratusza);
 - lokalnych (lokalna telewizja, prasa lokalna);
 - regionalnych – media relations.
2. Przez obecność władz gminy oraz patronaty nad przedsięwzięciami samorządów pomocniczych.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Kolejnym ważnym elementem integracji mieszkańców oraz identyfikacji z miejscem zamieszkania jest świadomość przynależności do lokalnej wspólnoty oraz troska o jej rozwój. W celu budowania wśród mieszkańców dumy oraz lokalnego patriotyzmu władze gminy podejmowały szereg działań opisanych poniżej.

W ostaniach latach prowadzone jest systematyczne wprowadzanie i ujednocianie identyfikacji wizualnej – w tym głównie logotypu gminy i hasła „Swarzędz. Dobrze trafiłeś”:

- w oznakowaniu miasta na głównych drogach,
- w obiektach gminnych (pływalnia, scena plenerowa, hala sportowa, itp.),
- na autobusach komunikacji miejskiej,
- w instytucjach gminnych (Ośrodek Kultury, OPS, SCSiR, Biblioteka Publiczna),
- w materiałach promocyjnych i wydawnictwach gminnych (miesięcznik Prosto z Ratusza, plakaty, ulotki, itp.),
- w reklamie, związanej z imprezami miejskimi oraz turystyką i rekreacją (zewnętrznej, prasowej, telewizyjnej),
- w oznakowaniu inwestycji prowadzonych z budżetu gminy.

Kształtowany jest wizerunek miasta z szeroką ofertą dla mieszkańców, miasta dynamicznego i rozwijającego się, atrakcyjnego jako miejsce zamieszkania, pracy i prowadzenia działalności gospodarczej. Z dobrą ofertą w zakresie kultury, rekreacji, turystyki. Miejsca, w którym warto żyć i działać w różnych obszarach, zgodnie z hasłem promocyjnym „Swarzędz. Dobrze trafiłeś”.

Warto wspomnieć o przedsięwzięciach mających charakter promocyjny:

1. Wydano album prezentujący Swarzędz na starych pocztówkach, zawierający historyczne fotografie charakterystycznych obiektów miasta i gminy, m.in. ratusza i rynku, wieży ciśnień, Jeziora Swarzędzkiego.
2. Wydano kalendarz miejski oraz pamiątkowe karty pocztowe z historycznymi fotografiami Swarzędza. Pocztówki wręczane są dzieciom i młodzieży szkolnej podczas zorganizowanych odwiedzin w ratusza.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

3. Rozpoczęto wydawanie periodyku dokumentującego historię Miasta i Gminy Swarzędz pt. „Zeszyty Swarzędzkie”, którego 1. numer ukazał się w grudniu 2009. Jego objętość to ponad 200 stron. Co roku planowane są kolejne wydania. Jest to wydawnictwo bezpłatne, przekazywane do szkół swarzędzkich, bibliotek na terenie całej Wielkopolski, a także wszystkim mieszkańcom zainteresowanym jego otrzymaniem.
4. Uruchomiono stronę internetową – wirtualne muzeum mebli, prezentującą historię rzemiosła i przemysłu meblarskiego w Swarzędzu.
5. Odślonięto tablicę pamiątkową w Swarzędzu przy ul. Wrzesińskiej 24, na budynku pierwszej w Polsce zmechanizowanej fabryki mebli, upamiętniającą postać jej założyciela Antoniego Tabaki.

Grupą, która powinna być otoczona szczególnymi działaniami rozwijającymi patriotyzm lokalny są dzieci i młodzież. Promocja działań społecznych wśród młodzieży odbywa się głównie poprzez szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne działające na terenie gminy. Do działań cyklicznych należy udział swarzędzkiej młodzieży w obchodach Dnia Ziemi oraz Samorządowym Konkursie Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”, który jest organizowany w 85 miastach całej Polski. Jego ideą jest promocja aktywności społecznie użytecznej wśród młodzieży. Laureaci konkursu działają w stowarzyszeniach, świetlicach socjoterapeutycznych, przy parafiach oraz w Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie gminy Swarzędz.

Niezmiernie istotnym elementem dla zintegrowania mieszkańców gminy jest likwidacja podziałów społecznych, ponieważ są one bardzo poważnym czynnikiem ograniczającym rozwój całej gminy. Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w ciągu ostatnich 10 lat nie zmieniła się w sposób znaczący liczba osób zmuszonych do korzystania z pomocy społecznej (tabela poniżej). Można zauważyć spadek tej liczby w latach 2003-2006, by powrócić do poziomu z roku 2003 w roku 2007, optymistycznym elementem jest ponowny spadek tej liczby w latach 2008-2009. Na podstawie danych Urzędu i Gminy Swarzędz

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Rok	Ogółem liczba rodzin korzystających z pomocy *	
		w tym rodziny bezrobotne
2000	1028	130
2001	1031	192
2002	1144	274
2003	1643	323
2004	1382	233
2005	1467	120
2006	1437	111
2007	1633	82
2008	1077	70
2009	1367	128

* na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu

Analiza środków przeznaczanych na pomoc społeczną jest proporcjonalna do ilości osób jej potrzebujących, z możliwym małym niedoborem w latach 2006 –2007. Dla zapewnienia właściwej opieki społecznej ważna jest nie tylko ilość środków finansowych, ale także profesjonalny zespół pracowników socjalnych. Kolejna tabela przedstawia takie zestawienie.

Rok	Środki finansowe *	Ilość pracowników *
2000	1 305 000	32
2001	1 508 629	34
2002	1 737 600	34
2003	1 595 975	36
2004	895 627	40
2005	850 424	42
2006	952 073	49
2007	987 367	57
2008	1 049 868	58
2009	1 137 413	66

* na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Podwojenie liczby pracowników socjalnych w latach 2000-2010 dobrze świadczy o staraniach samorządu dla zapewnienia profesjonalnej opieki społecznej mieszkańcom gminy. Przyrost następował systematycznie przez całą dekadę ze szczególnym uwzględnieniem lat 2006-2009, kiedy to był największy.

Kolejnym celem szczegółowym powiązanim z opisanym powyżej celem głównym są działania mające na celu poprawę warunków życia i integracji ze społecznością lokalną osób potrzebujących. Prowadzono w tej dziedzinie wiele różnorodnych działań, opisanych poniżej, skierowanych przede wszystkim do osób bezrobotnych, uzależnionych od alkoholu, samotnych osób starszych oraz niepełnosprawnych.

W 2005 r. w celu pomocy osobom bezrobotnym poszukującym pracy utworzono w Swarzędzu Gminne Centrum Informacji. Głównym celem Gminnego Centrum Informacji jest aktywizowanie społeczności lokalnej i przeciwdziałanie bezrobociu. Do codziennych zadań placówki należy: osobista i telefoniczna obsługa mieszkańców i interesantów w zakresie udzielania informacji na temat wolnych miejsc pracy w naszej gminie i poza nią, pozyskiwanie ofert pracy i udostępnianie ich bezrobotnym. Ważnym zadaniem jest także zachęcanie do aktywnych form poszukiwania pracy. Gminne Centrum Informacji to miejsce, gdzie nieodpłatnie można skorzystać z prasy, komputera i Internetu w celu poszukiwania pracy zarówno z terenu miasta jak i okolic. Można tu także uzyskać informację m.in. o organizowanych kursach i szkoleniach. Do dyspozycji klientów pozostaje 5 stanowisk komputerowych z podłączeniem do Internetu, drukarki, kserokopiarka, faks oraz biblioteczka i programy multimedialne (informacja zawodowa i edukacyjna oraz wiedza dotycząca realiów rynku pracy). Znajdują się w niej również ulotki i broszurki tematyczne (informacyjne) m.in. jak zwiększyć szanse na zatrudnienie, jak pisać ofertę pracy, jak przygotować dokumenty aplikacyjne oraz rozmowa kwalifikacyjna. GCI posiada własną stronę internetową (www.ops-swarzedz.org.pl), na której znajdują się informacje o działalności. Dodatkowe informacje znajdują się również na stronie Urzędu Miasta i Gminy

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

w Swarzędzu (www.swarzedz.pl). Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Poznaniu dotyczy przekazywania informacji na temat organizowanych kursów, szkoleń oraz przepisów dotyczących bezrobotnych.

Nawiązano też stałą współpracę z agencjami pośrednictwa pracy oraz kilkoma pracodawcami z terenu gminy, którym Centrum pomogło w zorganizowaniu giełd pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu w partnerstwie z samorządami gminnymi realizuje projekt "NOWA SZANSA" w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W ramach partnerskiej umowy w 2009 r. odbyła się obsługa bezrobotnych mieszkańców gminy Swarzędz przez pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w pomieszczeniach Gminnego Centrum Informacji w Swarzędzu.

System profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych rozwija się w oparciu o przepisy prawa obowiązujące w tym zakresie oraz w oparciu o przyjmowany do realizacji corocznie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Rozwiązywania Problemów Narkomanii. Do realizacji ww. programów i zadań z nich wynikających w Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje Sekcja Profilaktyki i Terapii. W ramach wypracowanego systemu funkcjonują:

- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i osób współuzależnionych;
- Punkt Konsultacyjny ds. narkomanii;
- Punkt Konsultacyjny ds. przemocy, a w nim m.in. Program edukacyjno – korekcyjny dla osób stosujących przemoc wobec bliskich;
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi propagującymi trzeźwość.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

System pomocy samotnym starszym mieszkańcom.

Pomoc osobom starszym realizowana jest w różnych formach:

- pieniężnej i rzeczowej w celu zabezpieczenia podstawowych i niezbędnych potrzeb zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. We współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej prowadzona jest od trzech lat dystrybucja żywności z Unii Europejskiej,
- usługowej tj. usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osoby starszej samotnej. Usługi świadczone w ramach Sekcji Usług Opiekuńczych to usługi profilaktyczno-medyczne z elementami rehabilitacji przy łóżku chorego, usługi gospodarcze, socjalno-aktywizujące i wspierające. Podejmowane są intensywne działania, aby osoby starsze, chore, niepełnosprawne mogły pozostać jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania.

Od 1996 r. W strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej działa Miejsko-Gminny Ośrodek Wsparcia, a w nim Dom Dziennego Pobytu – czyli placówka wsparcia dziennego dla seniorów. Zajęcia tam prowadzone są różnorodne i dostosowane do potrzeb i oczekiwań podopiecznych m.in.: zajęcia z psychologiem, treningi pamięci i funkcji poznawczych, trening budżetowy, kulinarny, higieniczny, terapia zajęciowa, zajęcia plastyczne, zajęcia muzyczne, teatralne, rehabilitacja i gimnastyka, zajęcia na pływalni, opieka pielęgniarstwa.

Ponadto w gminie Swarzędz działają Kluby Seniora i Kluby Młodych Duchem, w liczbie 6 w ramach programu „Aktywność – sposób na młodość”, którego założeniem jest aktywizacja seniorów z terenu Gminy Swarzędz. W ramach działalności klubowej seniorzy uczestniczą w imprezach i wyjazdach integracyjnych, wycieczkach, spotkaniach z „ciekawymi ludźmi”, balach, zajęciach Nordic Walking, ćwiczeniach usprawniających z elementami jogi, zajęciach komputerowych, nauce języków obcych itp.

Cyklicznie odbywa się także impreza „Dawnych wspomnień czar”, która w sposób szczególny skierowana jest do seniorów z terenu gminy.

Systematycznie rozszerzana jest współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie (i nie tylko) na rzecz seniorów.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Sukcesywnie od wielu lat podejmowane są działania na rzecz integracji osób niepełnosprawnych. Od 1996 roku w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej działa Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w którym prowadzone są różnorodne zajęcia dostosowane do potrzeb uczestników. Ważnym zadaniem realizowanym przez powyższą placówkę jest integracja uczestników ze społecznością lokalną. Wśród innych działań prowadzonych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych można wymienić:

- współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy celem pozyskiwania ofert pracy dla osób niepełnosprawnych oraz ofert szkoleń,
- współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie celem pozyskiwania ofert turnusów rehabilitacyjnych oraz sprzętu rehabilitacyjnego, a także pozyskiwanie środków na likwidację barier architektonicznych,
- współpracę z lokalnymi i nie tylko organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych,
- realizację projektów mających na celu ułatwienie funkcjonowania osób niepełnosprawnych i ich integrację ze społecznością lokalną.

Kolejnym wyznaczonym w strategii celem szczegółowym było zorganizowanie gminnego systemu kompleksowej pomocy osobom niepełnosprawnym, zwłaszcza dzieciom, w tym ośrodka rehabilitacyjno–terapeutycznego. Mimo szeregu podejmowanych działań nie udało się jeszcze zrealizować tego celu.

W strategii innym ważnym czynnikiem pozwalającym na integrację środowiska lokalnego jest wspieranie rodzimej drobnej produkcji i usług, programy długoletnie, systemy zachęt, pomocy ze strony gminy dla lokalnych producentów.

W 2009 Urząd Miasta i Gminy w Swarzędzu uruchomił program wsparcia swarzędzkiej przedsiębiorczości w branży meblarskiej.

Opracowane zostało Godło Promocyjne Mebli Swarzędzkich SWARZĘDZ wraz z zasadami jego zastosowania, w promocji produktów, czyli tzw. księgą znaku. Godło promocyjne jest marką,

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

która potwierdza najwyższą jakość wytwarzanych mebli. Godło wraz z księgą znaku oraz statuetką SWARZĘDZ, jest przyznawane w konkursie na najlepsze meble wytworzone na terenie gminy. Meble nominowane do nagrody głównej są eksponowane przez miasto podczas Targów Mood Form w Poznaniu. W konkursie mogą brać udział wyłącznie firmy produkujące meble, działające na terenie gminy Swarzędz. Meble są oceniane w dwóch kategoriach: meble produkcji przemysłowej oraz rzemieślniczej. Udział w konkursie, a także korzystanie z godła SWARZĘDZ przez laureatów są bezpłatne.

Opracowywany jest także portal internetowy promujący meblarstwo swarzędzkie, zawierający katalog produktów i producentów. Planowane są infokioski w formie godła promocyjnego SWARZĘDZ połączone z ławeczką, jako dodatkową funkcją użytkową. Cały projekt jest nowoczesną formą wsparcia producentów swarzędzkich, znanych ze znakomitych mebli w całej Polsce i poza jej granicami, promuje jednocześnie Miasto i Gminę Swarzędz.

CEL3

Trzecim wymienianym w strategii celem głównym było *kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich młodego pokolenia oraz podejmowanie działań na rzecz zagwarantowania wysokiego poziomu wykształcenia młodzieży oraz jej zdrowia fizycznego, psychicznego i moralnego.*

Zgodnie z założeniem zawartym w strategii przyjęto tutaj następujące cele szczegółowe:

- 1) Prowadzenie zakrojonej na szeroką skalę akcji wychowawczej, promującej i propagującej postawy obywatelskie i patriotyczne;**
- 2) Upowszechnianie możliwie najwyższego poziomu wykształcenia młodzieży;**
- 3) Zagwarantowanie wysokiego poziomu nauczania w miejscowych placówkach oświatowych; Powszechną komputeryzację szkół oraz innych miejsc spotkań dzieci i młodzieży;**
- 4) Troskę o zdrowie dzieci i młodzieży poprzez rozwój różnych form treningu fizycznego i intelektualnego i organizację miejsc dla realizacji tego celu;**

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

- 5) Upowszechnienie właściwych wzorców zachowania, wysławiania się, szacunku dla innych osób, szacunku dla pracy, dobra wspólnego, postaw tolerancji, solidarności społecznej i godnego życia;**
- 6) Walkę z alkoholizmem, niktynizmem, narkomanią, innymi formami uzależnienia oraz deprawacją moralną, jako groźnymi dla młodego pokolenia przejawami patologizacji życia społecznego;**
- 7) Zorganizowanie społecznego punktu pomocy młodzieży uzależnionej oraz telefon zaufania.**

Adresatem działań w tym celu głównym oraz celów szczegółowych jest młodzież i młode pokolenie. W gminie prowadzone są cykliczne akcje, które mają na celu promowanie postaw obywatelskich. Uczniowie gminnych szkół, a także młodzież ucząca się poza Gminą Swarzędz uczestniczy w uroczystościach patriotycznych, które odbywają się w gminie. Ponadto we współpracy z innymi instytucjami tj. Straż Pożarna, Policja organizowane są festyny. Gmina Swarzędz wspiera także inicjatywy obywatelskie, np. Stowarzyszenie Bezpieczna Gmina.

O stopniu wykształcenia młodzieży w dużej mierze może świadczyć rodzaj wybieranych szkół ponadgimnazjalnych przez absolwentów gimnazjów. Uczniowie kończący gimnazja wybierają szkoły ponadgimnazjalne w Swarzędzu oraz najbliższej okolicy (Poznań). Najczęściej są to licea ogólnokształcące oraz technika. Zaobserwować można, iż w porównaniu do lat ubiegłych młodzież częściej wybiera licea i technika niż szkoły zawodowe. Ze szkół znajdujących się na terenie gminy Swarzędz najczęściej wybierany jest Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu. Jest to szkoła w skład której wchodzi: liceum ogólnokształcące, technikum, szkoła zawodowa, szkoła policealna, a także szkoły ponadgimnazjalne dla dorosłych.

Gmina prowadzi działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji nauczycieli. W budżecie gminy co roku zabezpieczane są środki na rozwój zawodowy nauczycieli, którzy uczestniczą w kursach specjalistycznych, szkoleniach.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Wielu nauczycieli podnosi swoje kwalifikacje poprzez podjęcie studiów podyplomowych czy rozpoczynając nowy kierunek studiów. Kadra nauczycielska zatrudniona w gminnych placówkach oświatowych to wysoko wykwalifikowani pedagodzy.

Na jakość kształcenia oprócz wykwalifikowanej kadry pedagogów wpływa też liczebność oddziałów szkolnych. W gminnych szkołach liczba uczniów w oddziale wynosi średnio 22-25 uczniów. Podobnie w przedszkolach, gdzie liczba dzieci w jednym oddziale nie może przekraczać 25. Są również klasy mniej liczne, jednak wynika to z ich specyfiki, gdyż są to klasy specjalne i integracyjne. Próby zmniejszenia liczby uczniów w klasach spowodowałyby konieczność tworzenia dodatkowych oddziałów, a to z kolei ze względów lokalowych jest niemożliwe. Najliczniejsze klasy są w Szkole Podstawowej nr 5 w Swarzędzu, najmniejsze w Szkole Podstawowej w Wierzonce, gdzie w siedmiu oddziałach uczy się niespełna 70 uczniów.

W XXI wieku, w czasach postępującej informatyzacji niezmiernie ważnym czynnikiem jest dostępność do komputera i Internetu od najmłodszych lat. Naturalnym jest więc wpisanie jako jednego z celów szczegółowych jak najszerzej pojętej komputeryzacji. W szkołach prowadzonych przez Gminę Swarzędz znajdują się pracownie komputerowe, które zostały wyposażone dzięki środkom zabezpieczonym w budżecie. Pracownie oraz biblioteki szkolne są również wyposażane w komputery pozyskane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Wszystkie gimnazja posiadają tablice multimedialne, które wykorzystywane są w czasie lekcji. Gmina współfinansowała wyposażanie pracowni komputerowych z EFS poprzez opłacenie niezbędnych szkoleń dla dyrektorów i nauczycieli.

Oprócz poziomu merytorycznego niezmiernie ważne jest też pokazywanie wzorców zachowania młodego pokolenia, co ma swoje odbicie w kolejnym celu szczegółowym. W celu upowszechniania pozytywnych wzorców zachowań wśród dzieci i młodzieży w szkołach organizowane są zajęcia pozalekcyjne, które finansowane są przez UMiG w Swarzędzu. Ponadto szkoły przystępują do realizacji projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet IX Działanie 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

i pozyskują w ten sposób środki finansowe.

Niezmiernie ważnym jest też wsparcie oddolnych inicjatyw młodego pokolenia. W Gminie Swarzędz działają świetlice dla młodzieży, w których młodzi mieszkańcy gminy mogą spędzić czas pod okiem wykwalifikowanych opiekunów. Ponadto stowarzyszenia działające na terenie gminy organizują szereg imprez dla dzieci i młodzieży, podczas których upowszechnia się pozytywne zachowania. Od ubiegłego roku w gminie Swarzędz działa Młodzieżowa Rada Miejska, która aktywnie uczestniczy w życiu gminy poprzez swój udział w różnego rodzaju imprezach.

Kolejnym ważnym problem dotyczącym młodego pokolenia, który z pewnością był widoczny już w momencie powstawania strategii były problemy z różnego rodzaju nałogami i powstające z tego powodu sytuacje niebezpieczne dla młodzieży. W ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień realizowanych jest wiele działań zmierzających do ograniczenia szkód i przeciwdziałania patologiom wśród młodzieży m.in.:

- szkolenia liderów młodzieżowych;
- szkolenia i warsztaty dla nauczycieli i młodzieży;
- szkoła dla rodziców - warsztaty zwiększające kompetencje rodzicielskie;
- program profilaktyczno-wychowawczy „Starszy Brat Starsza Siostra”;
- pozalekcyjne programy opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne;
- rozwijanie przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym m.in. Pracownia Modelarska, Kawiarenka Internetowa, Kluby Rozwoju Osobowości i Działań Twórczych w szkołach;
- systematyczny udział w kampaniach społecznych np. Zachowaj Trzeźwy Umysł, Sprawdź, czy Twoje Picie jest bezpieczne, „Dzieciństwo bez Przemocy”, „Szczepnij Młodość”;
- wolontariat europejski w ramach programu „Młodzież w Działaniu”;
- zajęcia sportowe „Otwarte sale gimnastyczne”;
- realizacja programu „Umiem Pływać”.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Powiązany z powyższym celem było stworzenie społecznego punktu pomocy młodzieży uzależnionej oraz telefonu zaufania. Niestety tego celu nie udało się do chwili obecnej zrealizować.

CEL 4

Czwartym celem ogólnym zawartym w strategii było *Zapewnienie mieszkańcom gminy możliwie najwyższego poziomu obsługi i najlepszych warunków życia wraz z zagwarantowaniem trwałego bezpieczeństwa ekonomicznego, społecznego i ekologicznego oraz zagwarantowania mieszkańcom gminy europejskiego standardu cywilizacyjnego.*

Dla osiągnięcia tego celu wyznaczono pięć celów szczegółowych. Były to:

- 1) **Rozbudowa sieci infrastruktury technicznej, gwarantująca mieszkańcom gminy podobne warunki obsługi;**
- 2) **Zorganizowanie efektywnej sieci placówek infrastruktury społecznej o dobrej dostępności przestrzennej i czasowej dla ogółu mieszkańców gminy;**
- 3) **Stymulowanie różnych form przedsiębiorczości wykorzystującej lokalne czynniki rozwoju oraz sąsiedztwo Poznania, prowadzących do podniesienia poziomu dochodów ludności;**
- 4) **Poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz warunków higieniczno-sanitarnych w miejscu zamieszkania;**
- 5) **Promocję Swarzędza, jako gminy, w której warto mieszkać, prowadzić działalność gospodarczą oraz wypoczywać.**

Wśród celów szczegółowych ważną rolę odgrywa rozbudowa infrastruktury technicznej, mająca na celu zrównanie różnych obszarów gminy pod tym względem oraz ogólne podniesienie jej standardu. Cel ten był konsekwentnie realizowany poprzez rozbudowę sieci wodociągowej i sanitarnej oraz deszczowej ze szczególnym naciskiem na tereny wiejskie. Podejmowano również działania na rzecz rozbudowy sieci wodociągowej na terenie miasta. Kolejnym

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

ważnym elementem jest tutaj rozbudowa i remonty sieci dróg oraz chodników na terenie gminy. Oprócz standardowych działań w tej dziedzinie należy zwrócić uwagę na program budowy bezpłatnych punktów dostępowych do Internetu. Inwestycje w sprzęt teleinformatyczny w 2008 i 2009 roku doprowadziły do wybudowania kilkunastu punktów dostępowych do Internetu. W 2009 roku sieć SWARMAN rozbudowano do 25 punktów bezprzewodowego dostępu.

Inną ważną dziedziną jest infrastruktura społeczna w zakresie edukacji. W okresie ostatnich 10 lat wybudowano budynek Gimnazjum w Zalasewie (rok 2005) oraz co roku prowadzono modernizacje oraz remonty w szkołach już istniejących. W ramach programu „Moje boisko Orlik 2012” w grudniu 2009 roku zbudowane zostało boisko przy Szkole Podstawowej nr 5 im. prof. Adama Wodziczki na os. Mielżyńskiego. Kolejne boisko w ramach tego programu powstało przy Zespole Szkół w Paczkowie.

Dzięki prężnej działalności Swarzędzkiego Centrum Sportu i Rekreacji na terenie gminy rośnie zainteresowanie różnymi dziedzinami sportu. Wśród obiektów SCSiR znajdują się sezonowe lodowisko, hala sportowa oraz pływalnia „Wodny Raj”. Park wodny cieszy się ogromnym uznaniem nie tylko wśród mieszkańców Swarzędza, ale także wśród mieszkańców Poznania i okolicznych gmin.

W dawnej siedzibie Swarzędzkich Fabryk Mebli, przy ul. Poznańskiej rozpoczęły się przygotowania do adaptacji wnętrza na potrzeby Ośrodka Kultury w Swarzędzu. W tym miejscu powstanie także sala sesyjna, która będzie służyć Radzie Miejskiej.

Innym ważnym elementem mającym swój wyraz w celu szczegółowym wyrażającym się w trosce o rozwój ekonomiczny jest rozwój przedsiębiorczości w gminie. Rozwój ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych obrazuje tabela przedstawiona poniżej.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA W LATACH 2001 – 2009 *				
ROK	WPISY	DZIAŁAJĄCE	NOWE	WYKREŚLONE
2001	11041	5046	1390	824
2002	11447	5046	417	417
2003	11848	4991	401	456

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA W LATACH 2001 – 2009 *				
2004	12247	4897	399	493
2005	12809	4997	529	429
2006	13360	5054	507	450
2007	13908	5183	548	419
2008	14458	5323	549	409
2009	14960	5455	501	369

* na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu

W perspektywie 10 lat ilość zarejestrowanych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą zwiększyła się o ponad 400, należy mieć jednak na uwadze, że lata 2002 –2004 to lata złej sytuacji gospodarczej w Polsce, co miało niewątpliwie wpływ na większą liczbę zamykanych podmiotów gospodarczych niż nowo rejestrowanych. Kolejne lata to już przyrost nowych podmiotów gospodarczych w stosunku do wykreślanych.

Istotnym elementem celu głównego jest stan środowiska naturalnego jako otoczenia życia i pracy mieszkańców gminy. W celu poprawy stanu środowiska naturalnego w gminie podjęto następujące działania:

- edukacja dotycząca prawidłowej gospodarki odpadami (konsekwencje spalania śmieci, szkodliwość azbestu, konieczność podpisania umowy na wywóz odpadów itp.);
- pomoc finansowa w likwidacji wyrobów zawierających azbest;
- kontrola przedsiębiorców i mieszkańców odnośnie opróżniania szamb i niekontrolowanych zrzutów ścieków;
- wprowadzenie obszaru NATURA 2000.

O rozwoju gminy świadczy też ilość nowych mieszkańców, którzy się w niej osiedlają, ponieważ są to zazwyczaj ludzie w średnim wieku produkcyjnym, aktywni zawodowo, stąd zapewne jednym z celów szczegółowych jest promocja gminy jako dobrego miejsca do zamieszkania i pracy lub spędzania czasu wolnego. Najważniejsze działania w tej dziedzinie opisano poniżej. Urząd promuje gminę jako miejsce atrakcyjne do zamieszkania i prowadzenia

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

biznesu poprzez media, głównie publikacje promocyjne w prasie wielkopolskiej (Głos Wielkopolski, Gazeta Wyborcza). Podejmowane są także działania promocyjne w ramach Poznańskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej oraz Związku Międzygminnego „Puszcza Zielonka”. Gmina prezentuje się regularnie na targach „Tour Salon” w Poznaniu, a także na innych targach turystycznych w całej Polsce. Od 2009 roku prowadzona jest akcja wręczania osobom meldującym się w Swarzędzu materiałów informacyjno-promocyjnych o gminie wraz z listami gratulacyjnymi.

CEL 5

Kolejnym celem głównym było *Doprowadzenie do wielofunkcyjnego rozwoju gminy opartego na wykorzystaniu lokalnych zasobów rozwojowych i położenia geograficznego oraz związanego z bliskością metropolii poznańskiej, prowadzącego do trwałej równowagi środowiska: przyrodniczego, społecznego i gospodarczego.*

Wyznaczono tutaj aż osiem celów szczegółowych przedstawiających się następująco:

- 1) **Sprzyjanie tworzeniu nowych miejsc pracy w sferze produkcji oraz usług i wspieranie indywidualnych działań w tym zakresie poprzez wykorzystanie tradycji rzemieślniczych, zwłaszcza stolarskich i tapicerskich, zagospodarowania niewykorzystanego majątku trwałego, zabudowę terenów przydatnych do tego celu, wykorzystanie zdolności i umiejętności mieszkańców, itp.;**
- 2) **Rozwój kooperacji przemysłowej z przedsiębiorstwami Poznania i sąsiednich gmin;**
- 3) **Rozwój usług związanych z transportem, magazynowaniem, przechowywaniem i logistyką;**
- 4) **Umacnianie funkcji miasta i gminy w dziedzinie mieszkalnictwa;**
- 5) **Wykorzystanie dla celów rekreacji, miejscowych warunków środowiska przyrodniczego;**
- 6) **Wielofunkcyjny rozwój wsi nie tylko związany z produkcją rolną;**
- 7) **Dbłość o właściwe relacje ekologiczne w ośrodku gminnym i na terenach wiejskich;**

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

8) Zaprowadzenie ładu przestrzennego w mieście Swarzędz oraz zbudowanie efektywnego układu przestrzenno-strukturalnego miasta.

Miasto Swarzędz od wielu lat było miejscem produkcji mebli, stąd też w strategii położono duży nacisk na dbałość o rozwój tej branży. Poniższa tabela prezentuje zmiany w liczbie zakładów stolarskich i tapicerskich na przestrzeni ostatnich 10 lat - na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu.

	2000	2005	2009
ZAKŁAD STOLARSKI	331	244	238
nowe	14	5	14
zlikwidowane	27	20	8
ZAKŁAD TAPICERSKI	379	296	248
nowe	6	1	1
zlikwidowane	48	15	9
ZAKŁAD STOLARSKO-TAPICERSKI	148	145	128
nowe	7	7	0
zlikwidowane	14	11	4
RAZEM	857	685	614

Po okresie lat 90-tych gdzie liczba zakładów związanych z produkcją mebli znacznie spadała, w drugim okresie realizacji strategii spadała już w mniejszym stopniu, co dobrze świadczy o podjętych działaniach na rzecz rozwoju tej branży. Wcześniej opisywany rozwój gospodarczy, w połączeniu z działaniami na rzecz rozwoju branży meblarskiej pozytywnie wpływał na poszerzanie kooperacji przemysłowej z przedsiębiorstwami z Poznania, w mniejszym stopniu z innymi gminami w pobliżu.

Kolejną dziedziną, która w znacznym stopniu wpływa na sytuację gospodarczą gminy jest działalność transportowa. W ostatnich latach można zaobserwować wyraźny przyrost firm prowadzących działalność gospodarczą w branży transportowej.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Jednym z celów było umacnianie funkcji mieszkaniowej miasta. Zgodnie z danymi GUS liczba mieszkań w roku 2001 wynosiła 10705 a w 2008 roku 13582. Struktura własności mieszkań w roku 2002 pozostających w zasobie gminy to 1,25% wszystkich mieszkań i wynosiła 307 mieszkań. W roku 2008 było to 1,37% co stanowiło 371 mieszkań. Należy zwrócić uwagę na bardzo dużą liczbę mieszkań w zasobie spółdzielni mieszkaniowej były to odpowiednio 29,61% w 2002 roku i 24,87% wszystkich mieszkań w roku 2009.

Istotnym warunkiem do rozwoju gminy jest dbałość o jej środowisko naturalne oraz jego prawidłowe wykorzystanie. Aktualnie środowisko przyrodnicze gminy i jej zasoby historyczno-kulturowe są promowane głównie poprzez produkty turystyczne o charakterze regionalnym i ponadregionalnym, takie jak Szlak Kościołów Drewnianych, Cysterski Szlak Rowerowy, Wielkopolska Droga św. Jakuba, szlak rowerowy R1, EuroVelo. Na terenie gminy działają ośrodki jeździeckie. W Kobylnicy funkcjonuje park linowy „Cascader Park”. To pierwszy park linowy, który powstał w Wielkopolsce. Wśród atrakcji są przede wszystkim trzy trasy linowe – każda składająca się z kilkunastu przeszkód. W ofercie znajdują się także zjazdy tyrolskie i rozrywki paintballowe. Są to przykłady przedsiębiorczości w dziedzinie turystyki i rekreacji związanej ze środowiskiem przyrodniczym. Przy Jeziorze Swarzędzkim funkcjonuje kompleks sportowo-rekreacyjny Swarzędzkiego Centrum Sportu i Rekreacji z boiskami sportowymi i kortami tenisowymi. Planowana jest promocja nowej infrastruktury turystycznej. Są to inwestycje gminne, które są realizowane i przewidziane do realizacji nad Jeziorem Swarzędzkim oraz w Dolinie Cybiny. Należą do nich: ścieżki spacerowo-rowerowe, przyrodnicze ścieżki edukacyjne, ścieżka zdrowia, przystań wodna, szlak kajakowy z Jeziora Uzarzewskiego do Jeziora Swarzędzkiego. Równie ważna jest też promocja inwestycji w poprawę stanu środowiska naturalnego oraz informowanie o konieczności dbania o jego stan. W 2010 r. wydano Informator Selektywnej Zbiórki Odpadów w formie kalendarza, w którym umieszczone są terminy i miejsca odbioru odpadów wielkogabarytowych i selektywnie zbieranych. Informator zawiera także informacje dotyczące zieleni, bezdomnych zwierząt, azbestu, segregacji odpadów itp. Informatory są wydawane bezpłatnie mieszkańcom gminy, objętym systemem selektywnej zbiórki odpadów.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Równie ważne były też działania dla zapewnienia ładu przestrzennego w mieście Swarzędz. Gmina Swarzędz obecnie w 12,5% objęta jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (łącznie 118).

Opracowano miejscowe plany obejmujące tereny miasta Swarzędza, m.in. pomiędzy ulicami Grudzińskiego, Gruszczyńską, Mickiewicza i Nowy Świat (zatwierdzenie – październik 2003r.), w rejonie ulic Poznańskiej, Polnej, Wrzesińskiej i Kórnickiej (zatwierdzenie – sierpień 2005r.) oraz w rejonie ulic Morelowej i Działkowej (zatwierdzenie – grudzień 2007r.), a także tereny ograniczone od południa ulicami Strzelecką, Św. Marcina i Zygmunta Grudzińskiego i od wschodu ul. Augusta Cieszkowskiego (zatwierdzenie – sierpień 2009r.).

CEL 6

*Kolejnym celem ogólnym było **Otwarcie gminy dla poważnych inwestorów i podjęcie działań prowadzących do ich pozyskania, dających w efekcie powiększenie potencjału gospodarczego gminy, a przez nowe miejsca pracy, tworzącego silniejsze powiązania mieszkańców z miejscem zamieszkania.***

Dla osiągnięcia tego stanu wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- 1) Wyznaczyć obszar potencjalnej lokalizacji inwestycji i zapewnić jego zagospodarowanie zgodnie z wymogami stref czy parków przemysłowych;**
- 2) Opracować i realizować perspektywiczny program selektywnego pozyskiwania inwestorów w sferze nowoczesnej produkcji i usług,**
- 3) Prowadzić szeroko zakrojoną akcję promocji miasta dla przyciągnięcia nowych, atrakcyjnych lokalizacji, wykorzystujących położenie oraz bliskość Poznania,**
- 4) Przygotować tereny do zagospodarowania w sąsiedztwie planowanej autostrady, jako potencjalne wykorzystanie korzyści miejsca,**
- 5) Zabiegać o europejskie fundusze rozwojowe dla realizacji programu zrównoważonego rozwoju i poprawy stanu środowiska,**
- 6) Wyznaczyć tereny na rozwój budownictwa jednorodzinnego,**

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

7) Opracować program rozwoju inwestycji usługowych nastawionych na obsługę Poznania i interesantów miasta.

Jeżeli chodzi o obszary powierzchniowo przygotowane pod inwestycje, to obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania, w których tereny przeznaczone są pod aktywizację gospodarczą (główne przeznaczenie) jest w gminie 22, o łącznej powierzchni ok. 180 ha, tereny te w ok. 50% są już zagospodarowane, co dobrze prognozuje na przyciąganie kolejnych inwestorów.

Swarzędz bardzo intensywnie rozwija się pod względem gospodarczym. W mieście i gminie działa kilka tysięcy podmiotów gospodarczych, wśród nich kilkadziesiąt przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym. Dynamicznie rozwijają się handel i usługi. Dużą popularnością cieszy się centrum handlowe ETC wraz z hipermarketem budowlanym Leroy Merlin mieszczące się przy drodze krajowej nr 92, a także pasaż handlowy "Agrobex". Jako dobre miejsce do prowadzenia biznesu Swarzędz wybrały wielkie firmy: Volkswagen, British Petroleum, Mercedes-Benz, Deceuninck, Vox, Poz-Bruk, Panopa Logistik, Blum, Arvin Meritor, Stena Złomet, a także setki średnich i małych przedsiębiorstw, głównie z branży handlowej oraz, tradycyjnej dla Swarzędza, stolarskiej i tapicerskiej.

Jeżeli chodzi o działania dla promocji gminy wśród inwestorów, decyzją Rady Miejskiej w Swarzędzu na terenach przemysłowych w okolicy ulicy Rabowickiej w 2005 roku utworzona została Specjalna Strefa Ekonomiczna działająca jako podstrefa Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W związku z tym, iż strefa ta jest zagospodarowana, aktualnie nie prowadzi się działań promocyjnych w tym obszarze.

Ze względu na zmianę planów dotyczących rozbudowy sieci autostrad w Polsce obecnie przez Swarzędz nie przebiega żadna autostrada. Z oczywistych powodów nie można było realizować celu, który zakłada istnienie takiej autostrady. Należałoby się zastanowić nad podjęciem działań w celu powstania kolejnego zjazdu z obecnie istniejącej autostrady A-2, tak, aby ułatwić połączenie z tą drogą, co wpłynęłoby na podniesienie atrakcyjności komunikacyjnej gminy.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Ważnym bodźcem i szansą dla rozwoju każdej gminy są fundusze pozyskiwane z Unii Europejskiej. Najważniejsze realizowane w gminie projekty to rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie Swarzędza (dofinansowanie 1,5 mln złotych), miliony złotych na nowe autobusy (dofinansowanie 4,8 mln złotych), 100 laptopów z dostępem do Internetu dla Swarzędzan zagrożonych wykluczeniem społecznym (dofinansowanie 850 tys. złotych).

Ważnym elementem umożliwiającym rozwój gminy jest perspektywa osiedlania się nowych mieszkańców, dlatego ważnym jest obszar, który przeznaczono na budownictwo jednorodzinne. Według obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania, w których tereny przeznaczone są pod zabudowę mieszkaniową (główne przeznaczenie) jest ich w gminie 95, o łącznej powierzchni ok. 346 ha. Tereny te w ok. 35% są już zagospodarowane.

Niestety nie udało się opracować spójnego programu rozwoju inwestycji usługowych nastawionych na obsługę Poznania. Inwestycje, które obsługują mieszkańców Poznania to pływalnia „Wodny Raj” oraz lodowisko.

4. Podsumowanie.

Strategia rozwoju gminy obliczona była na zrealizowanie do końca roku 2010. Oczywiście można dokonać oceny jej wykonania. Należy jednak zaznaczyć, że czynniki, które były opisywane mogą w kilku wypadkach zmienić się nieznacznie do końca roku. Jeżeli chodzi o realizację głównych celów na pewno należy uznać, że zostały one wykonane. W wyniku podejmowanych działań nie udało się zrealizować kilku celów szczegółowych, jest to jak najbardziej zrozumiałe ze względu na dużą ich liczbę. Innym problemem przy ocenie wykonania strategii jest kwestia niektórych celów szczegółowych, które przez swój charakter nie mają efektu wymiernego, np. podnoszenie świadomości mieszkańców w którejś z dziedzin, czy promocja Swarzędza. Można tutaj raczej mówić o podejmowanych działaniach w kierunku realizacji tych celów. Należy mieć też na uwadze, że samorząd ma ograniczoną liczbę środków finansowych w stosunku do lokalnych potrzeb.

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

Celem pierwszym wymienionym w strategii była poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz podniesienie jej estetyki. Zarówno spadająca liczba przestępstw połączona ze zwiększeniem ich wykrywalności, a także spadająca liczba wypadków drogowych dobrze świadczą o staraniach w realizacji tego celu. Przy wypadkach drogowych trzeba jednak mieć na uwadze wzrastające natężenie ruchu drogowego na przestrzeni lat 2001-2010. W ostatnich latach znacznie wzrosły też inwestycje w rozwój sieci monitoringu miejskiego oraz wzrosła liczba strażników miejskich. Służby te otrzymały też dodatkowe zadania niż wynikające z ustawy o strażach miejsko-gminnych. Na znaczne dofinansowanie mogła liczyć również Ochotnicza Straż Pożarna, zarówno w formie zakupu sprzętu, jak i w postaci dodatkowych etatów, co na pewno wpłynęło pozytywnie na możliwości jej działania. Jeżeli chodzi o podnoszenie estetyki gminy ważna jest tutaj działalność edukacyjna skierowana do mieszkańców jak i inwestycje w infrastrukturę, które wpływają na czystość i porządek. Szczególnie w drugim okresie realizowania strategii można tutaj zauważyć duży postęp.

Drugim celem była możliwie jak najszersza integracja mieszkańców oraz poczucie identyfikacji z miejscem zamieszkania. Należy zaznaczyć, że do mieszkańców miasta i gminy kierowana jest szeroka oferta jeżeli chodzi o możliwości spędzania wolnego czasu o charakterze integracyjnym. Chodzi tutaj o wspieranie aktywności lokalnej realizowanej przez stowarzyszenia jak i o bezpośrednie działania Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu. Imprezy oraz inne działania mają w większości charakter cykliczny, co jest ważne dla przebiegu procesu integracji. Oferta kierowana jest do poszczególnych grup społecznych, które mogą najbardziej odczuwać potrzebę integracji. Urząd Miasta i Gminy wymienia tutaj takie grupy jak: osoby chore, niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem, dzieci i młodzież oraz seniorzy, szczególnie samotni. Integracja odbywa się na płaszczyźnie kulturalnej, sportowej i turystycznej. Jednocześnie Urząd Miasta i Gminy dba o odpowiedni poziom środków finansowych na opiekę społeczną oraz o kwalifikacje pracowników tych instytucji. Ciekawym działaniem wspierającym osoby poszukujące pracy było utworzenie w roku 2005 Gminnego Centrum Informacji. Drugim ważnym elementem integracji mieszkańców jest dbałość o wizerunek gminy. Podczas okresu realizacji strategii podejmowano szereg działań

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

promocyjnych. Warto tutaj zwrócić uwagę na działania w ramach długofalowej akcji “Swarzędz. Dobrze trafiłeś”.

Kolejnym trzecim celem głównym było zadbanie o poziom wykształcenia w gminie oraz o rozwój postaw patriotycznych i obywatelskich młodego pokolenia, a także o zdrowy rozwój dzieci i młodzieży. Główną rolę edukacyjną na poziomie ponadgimnazjalnym na terenie Swarzędza odgrywa Zespół Szkół nr 1, w skład którego wchodzi: liceum ogólnokształcące, technikum, szkoła zawodowa, szkoła policealna oraz szkoły ponadgimnazjane dla dorosłych. Urząd Miasta i Gminy sukcesywnie przeprowadza wymagane naprawy i remonty w podległych mu szkołach. Kadra nauczycielska systematycznie uczestniczy w kursach i szkoleniach w celu podniesienia kwalifikacji zawodowych. Bardzo ważnym elementem, w okresie realizacji strategii, był wzrost ilości komputerów z dostępem do Internetu, przypadających na jednego ucznia (107 uczniów na jeden komputer w szkole podstawowej w roku 2003 do 19 osób w roku 2009). W celu upowszechniania pozytywnych wzorców zachowań wśród dzieci i młodzieży w szkołach organizowane są zajęcia pozalekcyjne, które finansowane są przez Urząd Miasta i Gminy. W ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień realizowanych jest wiele działań zmierzających do ograniczenia szkód i przeciwdziałania patologiom wśród młodzieży. Warto też zwrócić uwagę na powołaną w 2009 roku Młodzieżową Radę Miasta, instytucję, która na pewno przyczynia się do kształtowania postaw obywatelskich wśród młodzieży.

Czwartym celem strategii było zapewnienie mieszkańcom gminy możliwie jak najlepszych warunków życia oraz poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, społecznego i ekologicznego. Należy uznać, że w okresie realizacji strategii przeprowadzono niezbędne naprawy i remonty istniejącej już infrastruktury technicznej oraz podjęto działania prowadzące do jej rozbudowy. Rozbudowano sieć wodociagową i sanitarną, nawierzchnie dla pieszych i zmotoryzowanych. Oddano do użytku nowy budynek na rzecz Gimnazjum w Zalasewie, nowe boisko przy Szkole Podstawowej nr 5 w ramach programu “Moje boisko – Orlik 2012”. Trwają prace przy budowie drugiego takiego kompleksu w Paczkowie. O wzrostowej tendencji rozwoju warunków dla lokalnej przedsiębiorczości świadczy pozytywny bilans nowych podmiotów gospodarczych w stosunku do zamykanych

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

w ostatnich latach. Pozytywnie też należy ocenić chęć osiedlania się w Swarzędzu nowych mieszkańców, najczęściej są to ludzie aktywni zawodowo.

Piąty cel główny strategii dotyczył wykorzystania zasobów rozwojowych oraz położenia gminy do dalszego jej zrównoważonego rozwoju. Gmina Swarzędz była od wielu lat miejscem produkcji mebli, dlatego też znalazło to odzwierciedlenie w jednym z celów szczegółowych. Ze względu na ogólne zmiany w strukturze zakładów produkcyjnych jakie dokonały się w latach 90-tych XX wieku liczba zakładów związanych z meblarstwem jest znacząco mniejsza niż to miało miejsce kiedyś. Jednak wzrost ich liczby w ostatnich latach jest dobrym sygnałem i świadczy o tym, że podjęte działania odniosły zamierzony skutek. Podane w części opisowej przykłady świadczą o tym, że podjęto wiele działań mających zwiększyć atrakcyjność Swarzędza przy jednoczesnym wykorzystaniu środowiska naturalnego i związanych z nim możliwości.

Szósty główny cel strategii, to otwarcie gminy na inwestycje oraz promocja jej walorów wśród inwestorów. Gmina Swarzędz ma obecnie zagospodarowane 50% terenów przygotowanych pod inwestycje. Świadczy to o wykorzystaniu szansy z ostatnich lat, ale dowodzi też dużego potencjału na przyszłość. Sama liczba kilkudziesięciu podmiotów gospodarczych z kapitałem zagranicznym działających na terenie gminy świadczy bardzo dobrze o wizerunku Swarzędza wśród inwestorów. Jest to miejsce gdzie funkcjonują zarówno duże przedsiębiorstwa o zasięgu międzynarodowym, jak i mniejsze firmy. Na uwagę zasługuje utworzenie w 2005 roku w okolicy ulicy Rabowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, działającej jako podstrefa Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Obecnie jest ona już w całości zagospodarowana.

Dobrze o obecnym stanie rozwoju gminy może świadczyć cytat z opracowania Głównego Urzędu Statystycznego z 2010 roku na temat Swarzędz: „Gmina Swarzędz jest jedną z najszybciej rozwijających się gmin w województwie wielkopolskim. Duży wpływ na dobrą sytuację w tym rejonie powiatu poznańskiego ma bezpośrednie sąsiedztwo Poznania, z którym Swarzędz od wielu lat współpracuje. Swarzędz na tle innych miast regionu wyróżnia się rozbudowaną infrastrukturą rekreacyjną oraz licznymi obiektami sportowymi,

OCENA WYKONANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SWARZĘDZ W LATACH 2001-2010

w tym halą sportową i pływalnią. Sprawna komunikacja miejska łącząca Swarzędz z Poznaniem oraz sieć placówek szkolnych są dodatkowym atutem w ocenie Gminy”.